
Воронежский государственный университет   **Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип**
Россия   **Македонија**

Воронешки државен универзитет   **Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,**
Русија   **Македонија**

Voronezh State University   **Goce Delcev University in Stip**
Russia   **Macedonia**

Вторая международная научная конференция   **Втора меѓународна научна конференција**

Second International Scientific Conference

ФИЛКО

FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ   **ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ**
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

СБОРНИК СТАТЕЙ
ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
CONFERENCE PROCEEDINGS

10-12 мај 2017 / 10-12 мая 2017 / 10-12 May 2017

Воронеж

Воронеж

Voronezh

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Олга А. Бердникова, Филолошки факултет при ВГУ
Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД
Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ
Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при УГД
Генадиј Ф. Коваљов, Филолошки факултет при ВГУ
Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД
Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ
Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Софија Заболотнаја (Русија)
Лариса В. Рибачева (Русија)
Татјана А. Тернова (Русија)
Виолета Димова (Македонија)
Марија Кусевска (Македонија)
Ева Ѓорѓиевска (Македонија)
Даниела Коцева (Македонија)
Силвана Симоска (Македонија)
Татјана Атанасоска (Австрија)
Олег Н. Фенчук (Белорусија)
Јулиа Дончева (Бугарија)
Гергана Пенчева-Апостолова (Бугарија)
Билјана Мариќ (Босна и Херцеговина)
Душко Певуља (Босна и Херцеговина)
Волфганг Моч (Германија)
Габриела Б. Клајн (Италија)
Ева Бартос (Полска)
Даниела Костадиновиќ (Србија)
Тамара Валчиќ-Булиќ (Србија)
Селена Станковиќ (Србија)
Ахмед Ѓуншен (Турција)
Зеки Ѓурел (Турција)
Нецати Демир (Турција)
Карин Руке-Брутен (Франција)
Танван Тонгат (Франција)
Реа Лујиќ (Хрватска)
Технички секретар
Софија Заболотнаја
Татјана Уланска

Главен и одговорен уредник

Драгана Кузмановска

Јазично уредување

Софија Заболотнаја (руски јазик)

Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)

Снежана Кирова (англиски јазик)

Техничко уредување

Костадин Голаков

Ирина Аржанова

Славе Димитров

Адреса на организацискиот комитет:

Воронешки државен универзитет

Филолошки факултет

г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А

Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Е-пошта: filko.conference@gmail.com

Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

81(062)

82(062)

316.7(062)

МЕЖДУНАРОДНАЯ научная конференция (2 ; Воронеж ; 2017)

Сборник статей / Вторая международная научная конференция, Воронеж, 10-12 мая 2017 = Сборник на трудови / Втора меѓународна научна конференција, Воронеж, 10-12 мај 2017 = Conference proceedings / Second International Scientific Conference, Voronezh, 10-12 May 2017. - Штип : Универзитет имени Гоце Делчева = Универзитет “Гоце Делчев” = Shtip : Goce Delcev University, 2017. - 642 стр. : табели ; 25 см

Трудови на рус., мак. и англ. јазик. - Фусноти кон текстот. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-469-7

а) Јазик - Собири б) Книжевност - Собири в) Културологија - Собири
COBISS.MK-ID 105484554

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Ануфрієв Олег – КУЛЬТУРНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕКРАСОВЦІВ-СТАРОВІРЦІ В ПОНИЗЗИ УКРАЇНСЬКОГО ДУНАЮ: ІСТОРІЯ ТА СТАН ЗБЕРЕЖЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ПОЛІЕТНІЧНОСТІ (НА МАТЕРІАЛИ ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)	11
2. Асимопулос Панайиотис - РЫБНЫЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ В СОВРЕМЕННОМ ГРЕЧЕСКОМ, РУССКОМ И СЕРБСКОМ ЯЗЫКАХ	19
3. Балек Тијана - КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА ТЕМПЕРАТУРНИХ ПРИДЕВА У САВРЕМЕННОМ СРПСКОМ И РУССКОМ ЈЕЗИКУ	27
4. Беляева Наталья - ОБРАЗ ДОМА В ТВОРЧЕСТВЕ В. ВЫСОЦКОГО И Ю. ШЕВЧУКА: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АСПЕКТ	37
5. Бердникова Ольга Анатольевна – ФИЛОЛОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В СИСТЕМЕ ГУМАНИТАРНЫХ НАУК	45
6. Бестолков Дмитрий Александрович – УЧАСТНИК РЖЕВСКОЙ БИТВЫ. ЛИРИЧЕСКИЙ ГЕРОЙ АЛЕКСАНДРА ТВАРДОВСКОГО В КОНТЕКСТЕ РУССКОЙ И БЕЛОРУССКОЙ ПОЭТИЧЕСКОЙ ТРАДИЦИИ.....	55
7. Гладышева Светлана - СУДЬБА РОССИИ И ЕВРОПЫ В ПУБЛИЦИСТИКЕ Д. С. МЕРЕЖКОВСКОГО ПЕРИОДА ЭМИГРАЦИИ.....	63
8. Гончарова Алина - ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ МЕТОДИКИ «ТИХОГО ОБУЧЕНИЯ» ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ КЕЙЛЕБА ГАТТЕНЬО	69
9. Гоцко Алла Николаевна - СОЦИАЛЬНЫЕ И ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ РЕЧЕВОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ- ФИЛОЛОГА	79
10. Гузенина Светлана - СЛАВЯНСКИЕ ДУХОВНЫЕ ПАРАЛЛЕЛИ В КУЛЬТУРЕ РОССИИ И МАКЕДОНИИ.....	85
11. Ghențulescu Raluca -демче CULTURAL CHALLENGES IN SPECIALIZED TRANSLATIONS	91
12. Демченко Зинаида - КУЛЬТУРНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СРЕДА И ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ У СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖА ЦЕННОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К УЧЕБНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	101
13. Денкова Јованка - НАУЧНАТА ФАНТАСТИКА НА ИВАН ЕФРЕМОВ	111
14. Димова Виолета - ЕСТЕТИКАТА НА КОМУНИКАЦИЈАТА И МЕДИУМИТЕ ВО НАСТАВАТА ПО ЛИТЕРАТУРА	121
15. Ѓорѓиева Димова Марија - ЗА АТРАКТИВНОСТА НА ЕДЕН ЖАНР (КНИЖЕВНИТЕ, КНИЖЕВНО-ТЕОРИСКИТЕ И КНИЖЕВНО-ИСТОРИСКИТЕ ИМПЛИКАЦИИ НА ИСТОРИОГРАФСКАТА МЕТАФИКЦИЈА)	129
16. Ѓорѓиоска Жаклина - ЦРКОВНОСЛОВЕНИЗМИТЕ ВО ТВОРЕЧКАТА РИЗНИЦА НА АНТЕ ПОПОВСКИ	139
17. Ефременкова Татьяна Николаевна - ФОРМИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО УСПЕШНОЙ ЛИЧНОСТИ, ЧЕРЕЗ ОРГАНИЗАЦИЮ ВНЕУРОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО РУССКОМУ ЯЗЫКУ	149
18. Жосу Зоя - ПАМЯТЬ КУЛЬТУРЫ В РОМАНЕ ГЕРМАНА БРОХА «НЕВИНОВНЫЕ»	153

19. Зайналова Лариса – СОПОСТАВИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СИНТАКСИЧЕСКИХ КОНСТРУКЦИЙ КАК ОСНОВА ПРОГНОЗИРОВАНИЯ ИНТЕРФЕРЕНЦИИ	157
20. Зуева Надзея - ІДЭЙНЫ БАЗІС НАРОДНАГА БЫЦЦЯ Ў МАЛОЙ ПРОЗЕ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕННІКА ЛУКАША КАЛЮГІ	163
21. Иванова Бильана, Кирова Снежана, Кузмановска Драгана - ВЛИЯНИЕ НА ВЕШТИНИТЕ ЗА ПИШУВАЊЕ И ЗБОРУВАЊЕ НА КОМУНИКАЦИЈАТА НА СТУДЕНТИТЕ НА АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК	173
22. Ивановска Билјана, Кусевска Марија - ПРАГМАТИКА НАСПРОТИ ГРАМАТИКА НАСПРОТИ СЕМАНИКА	185
23. Iskrev Dimitar - THE MENTOR AS KEY FIGURE IN WORKPLACE TRAINING	193
24. Јакимовска Светлана - ТРАНСФЕРОТ НА КУЛТУРНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ ПРИ ПРЕПЕВОТ НА СТИХОЗБИРКАТА БЕЛИ МУГРИ ОД КОЧО РАЦИН	201
25. Jankova Natka - INTERCULTURAL COMMUNICATION IN ELT	211
26. Jovanov Jane - POLYCONTEXTUAL LINGUACULTURAL COMPETENCE	219
27. Југрева Марија - ПРОТЕСКАТА ВО РАСКАЗОТ „МЕТАМОРФОЗА” НА ФРАНЦ КАФКА	227
28. Караниколова-Чочоровска Луси - МЕНТАЛИТЕТОТ ВО КУСАТА ПРОЗА НА ЧЕХОВ (ЗА ЖЕНСКИОТ, ЧИНОВНИЧКИОТ И НАРОДСКИОТ МЕНТАЛИТЕТ ВО КУСАТА ПРОЗА НА АНТОН ЧЕХОВ)	233
29. Корноглуб Е.В. - ОБРАЗ Л.Н. ТОЛСТОГО В ПОВЕСТИ ИОНА ДРУЦЭ «ВОЗВРАЩЕНИЕ НА КРУГИ СВОЯ»	240
30. Коробов-Латынцев Андрей - РУССКАЯ ФИЛОСОФИЯ О ВОЙНЕ И НА ВОЙНЕ	245
31. Костюченкова Наталья - МЕТАФОРИЧЕСКАЯ ОРИЕНТАЦИЯ В ОТНОШЕНИИ ГРАММАТИЧЕСКОГО ЯРУСА ЯЗЫКА (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО, АНГЛИЙСКОГО И НОРВЕЖСКОГО ЯЗЫКОВ)	257
32. Крикливец Елена - СТИЛЕВАЯ МОДИФИКАЦИЯ РЕАЛИСТИЧЕСКОЙ ПОВЕСТИ В РУССКОЙ И БЕЛОРУССКОЙ ЛИТЕРАТУРАХ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ ХХ ВЕКА	263
33. Krsteva, Marija - FACT VS. FICTION: THE DOUBLING OF THE BIOGRAPHICAL SELF IN BIOFICTIONS ABOUT F.SCOTT FITZGERALD AND ERNEST HEMINGWAY	271
34. Кузмановска Драгана, Кирова Снежана, Иванова Бильана - МАКЕДОНСКИОТ ПРЕДЛОГ НА – КАМЕН НА СОПНУВАЊЕ КАЈ ИЗУЧУВАЧИТЕ НА ГЕРМАНСКИОТ И АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК	277
35. Кузнецова Татьяна - КУЛЬТУРА ЭТНОСА В ФИЛОСОФСКО-ЭСТЕТИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ	287
36. Kyrchanoff Maksym - MODERNISM, FUTURISM AND AVANT-GARDE AS INTELLECTUAL MOTHERLANDS OF TRANSFORMATIONS IN CHUVASH IDENTITY IN THE POETRY OF GENNADIИ АИИ	295
37. Лазарев Андрей - «СЛАВЯНСКИЙ ВЕСТНИК» И МОСКОВСКИЙ СЛАВЯНСКИЙ СЪЕЗД (1867)	307
38. Леонтиќ Марија - ПОТЕКЛО НА ТУРСКАТА ЛЕКСЕМА (х)ане/(х)ана (hane) И НЕЈЗИНА АДАПТАЦИЈА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СУФИКС	313
39. Лапыгина Мария - ОПИСАНИЕ КОММУНИКАТИВНОГО ПОВЕДЕНИЯ СЕРБСКОГО И РУССКОГО НАРОДА В СТАНДАРТНЫХ КОММУНИКАТИВНЫХ СИТУАЦИЯХ	321
40. Lisjak Anton - TRAGOVI RAZVOJA SLAVENSKOG IDENTITETA U POVIJESNIM IZVORIMA SREDNJEGA VIJEKA	329

41. Майсюк Ольга - ОТЛИЧИТЕЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ГРАММАТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ РУССКОГО И ТУРКМЕНСКОГО ЯЗЫКОВ	341
42. Макаријоска Лилјана - ЛЕКСИЧКИОТ ПОДБОР ВО ПРОЗАТА НА ВЛАДО МАЛЕСКИ	349
43. Марковиќ Михајло, Новотни Соња – ЈАЗИЧНАТА ПОЛИТИКА НА РМ И ОДНОСОТ НА ИНСТИТУЦИИТЕ КОН МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	359
44. Маролова Даринка, Ѓорѓиевска Ева - БИРГЕРОВАТА „ЛЕНОРЕ“ – ПАРАДИГМА ЗА НЕПРЕБОЛНА ЛЮБОВ	367
45. Меркулова Инна - ЛЕКСИКА МАКЕДОНСКОГО ЯЗЫКА НА ОБЩЕСЛАВЯНСКОМ ФОНЕ	373
46. Методијески Дејан, Голаков Костадин - МАКЕДОНИЈА КАКО ПОТЕНЦИЈАЛНА ДЕСТИНАЦИЈА ЗА РУСКИТЕ ТУРИСТИ	383
47. Михайлова Ирина - РОЛЬ ИНОЯЗЫЧНЫХ ВКРАПЛЕНИЙ В УСТАНОВЛЕНИИ ИНТЕРТЕКСТУАЛЬНЫХ СВЯЗЕЙ ПРОИЗВЕДЕНИЙ В.О. ПЕЛЕВИНА	393
48. Михайлова Елена, Чжоу Жуйгао - ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ПОЭТИЧЕСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ С КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА НА РУССКИЙ ЯЗЫК	399
49. Младеноски Ранко - ПОЕТСКИОТ ОРАТОРИУМ НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ	409
50. Moretti Violeta - LATIN PROVERBS AS A TWO-WAY ROAD OF CULTURAL TRANSFER	419
51. Негријеска Надица – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА МОЖНИОТ НАЧИН ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ И МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕРИ ЕКСЦЕРПИРАНИ ОД РОМАНОТ CANONE INVERSO ОД АВТОРОТ ПАОЛО МАУРЕНСИГ И ПРЕВОДОТ НА МАКЕДОНСКИ	427
52. Недјурмагомедов Георгиј - ДИДАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ УЧАЩИХСЯ СТАРШИХ КЛАССОВ	437
53. Новотни Соња, Марковиќ Михајло – КОНТРАСТИВНА АНАЛИЗА НА РАЗВОЈОТ НА ПОЛУВОКАЛИТЕ ВО ДВА ПАТЕРИЦИ СО МАКЕДОНСКА ЦРКОВНОСЛОВЕНСКА РЕДАКЦИЈА	445
54. Орлова Надежда - БИБЛЕЙСКОЕ ИМЯ В СЛАВЯНСКИХ ЯЗЫКАХ: АГАРЬ	455
55. Пасмарнова Валерия - ВИДЕО-КЕЙС КАК ФОРМА ОБУЧЕНИЯ НА СТЫКЕ ВЕБИНАРА И КЕЙС-ТЕХНОЛОГИИ	465
56. Петровска- Кузманова Катерина - „МАЈСТОРОТ И МАГАРИТА“ ОД М. БУЛГАКОВ НА СЦЕНАТА НА МАКЕДОНСКИОТ НАРОДЕН ТЕАТАР	473
57. Плахтиј Татьяна - РЕМИНИСЦЕНЦИИ КАК АКТУАЛИЗАТОРЫ НОВЫХ СМЫСЛОВ В ПЬЕСАХ УКРАИНСКОГО ДРАМАТУРГА XX СТОЛЕТИЯ НИКОЛАЯ КУЛИША	481
58. Пляскова Елена – ОТРАЖЕНИЕ НАРОДНОГО ЮМОРА В НЕМЕЦКИХ КОМПАРАТИВНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМАХ	491
59. Pop Zarijeva Natalija, Iliev Krste - THE CONTRIBUTION OF “DRACULA UNTOLD” TO THE EVOLUTION OF BRAM STOKER’S DRACULA: A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE PROTAGONISTS	497
60. Попова Дарња - БЕЗУМНЫЙ МЕЧТАТЕЛЬ»: РЕЦЕПЦИЯ ЛИЧНОСТИ И ТВОРЧЕСТВА Э. ПО ВО ФРАНЦУЗСКОЙ ЛИТЕРАТУРНОЙ КРИТИКЕ ВТОРОЙ ПОЛОВИНЫ XIX – ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XX ВВ.	505
61. Продановска-Попоска Весна - ПРЕГЛЕД НА МЕТОДИТЕ И ТЕХНИКИТЕ ПРИ ИЗУЧУВАЊЕТО НА СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО ОДНОС НА ПРАВИЛНИОТ ИЗГОВОР	515
62. Розенфелд Марьяна - РЕЧЕВОЙ ЭТИКЕТ В ОБЩЕНИИ В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ	523

63.	Roitberg Natalia – THE STRUCTURE OF A LANGUAGE LESSON	531
64.	Росенко Н.И. - О НЕКОТОРЫХ НАПРАВЛЕННОСТЯХ ЭКОНОМИКО-ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ ЮРИСТА	539
65.	Ряполов Сергей Владимирович - ФИЛОСОФИЯ О. ФЕОФАНА (АВСЕНЕВА) В КОНТЕКСТЕ ВОРОНЕЖСКОГО ФИЛОСОФСКОГО ТЕКСТА	543
66.	Саломатина Мария - ЭССЕИСТИКА ПЕТРА ВАЙЛЯ, ИЛИ БЕСКОНЕЧНОЕ ПУТЕШЕСТВИЕ	551
67.	Симонова Светлана, Белоусов Арсений - К ВОПРОСУ ОБ ЭТИКО-ЭСТЕТИЧЕСКОМ СИНТЕЗЕ В ИКОНОПИСИ ВИЗАНТИИ И ДРЕВНЕЙ РУСИ	561
68.	Соловьев Дмитрий - СИСТЕМА КУРАТОРСТВА УНИВЕРСИТЕТОВ	569
69.	Стојановска-Стефанова Анета - КУЛТУРНИ ПРЕОБРАЗБИ КАЈ ДРЖАВИТЕ ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА	573
70.	Тасевска Марица, Хаџи-Николова Адријана – АНГЛИЦИЗМИТЕ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ ПРИМЕРИ ОД СПИСАНИЈАТА „JOY“ и „WOMAN“	579
71.	Тернова Татјана - ОБРАЗ РЕВОЛУЦИИ В ЛИРИКЕ АНАТОЛИЈА МАРИЕНГОФА	591
72.	Тодорова Марија - УСВОЈУВАЊЕ НА ВТОР ЈАЗИК	597
73.	Тоевски Свето - АНТРОПОЛОШКАТА ЛИНГВИСТИКА ВО МАКЕДОНИЈА И НЕЈЗИНИОТ ПОГЛЕД НА ГАНЕ ТОДОРОВСКИ И ПЕТРЕ М.АНДРЕЕВСКИ 605	
74.	Тресцова С.В., Трощинская-Степушина Т.Е. - КЛАССИЧЕСКАЯ МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В СОВРЕМЕННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ	629
75.	Уланска Татјана – КОГНИТИВНИТЕ МЕХАНИЗМИ ПРИ ПРОЦЕСОТ НА ЗБОРООБРАЗУВАЊЕ ВО АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК	633
76.	Филошкина Светлана - ТЕЛЕСНЫЕ ОБРАЗЫ В РОМАНЕ М. ОНДАТЖЕ «АНГЛИЙСКИЙ ПАЦИЕНТ»	639
77.	Хайдер Джамил Джабер Альшинаинин - МЕЖДУНАРОДНЫЕ КУЛЬТУРНЫЕ СВЯЗИ ИРАКА В ЭПОХУ СОЦИОПОЛИТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	645
78.	Холина Дарья Александровна - ДВИЖУЩИЙСЯ СУБЪЕКТ В РАННЕЙ И ПОЗДНЕЙ ЛИРИКЕ У. Б. ЙЕЙТСА	651
79.	Цыганкова Яна - РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ОБРАЗА ВАМПИРА В РОМАНАХ ЭНН РАЙС И ПОППИ З. БРАЙТ «ИНТЕРВЬЮ С ВАМПИРОМ» И «ПОТЕРЯННЫЕ ДУШИ»	659
80.	Чуносова Ирина - УЧЕБНАЯ МОТИВАЦИЯ КАК ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА	665
81.	Шутаров Васко - МЕЃУНАРОДНИ КУЛТУРНИ ВРСКИ ВО ВРЕМЕ НА СОЦИО-ПОЛИТИЧКИ ПРОМЕНИ	671

УДК: 37.091.3:81'243

ПРЕГЛЕД НА МЕТОДИТЕ И ТЕХНИКИТЕ ПРИ ИЗУЧУВАЊЕТО НА СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО ОДНОС НА ПРАВИЛНИОТ ИЗГОВОР

Д-р Весна Продановска-Попоска¹

¹Факултет за биотехнички науки, Универзитет Св. Климент
Охридски-Битола

Апстракт

Зборувањето е една од четирите јазични вештини кои се совладуваат при изучувањето странски јазик. Изговорот како составен дел од оваа вештина се изучува односно совладува согласно веќе добро познатите методи кои се применуваат при изучувањето странски јазик. Во трудот се разгледуваат користените методи и техники не само при изучување на странски јазик во целост туку со особено внимание се дискутираат оние кои се користат при изучувањето на правилен изговор како неизбежен сегмент од вештината зборување.

Клучни зборови: Изговор, изучување странски јазик, методи, приоди, техники

Вовед

Зборувањето е една од четирите јазични вештини кои се совладуваат при изучувањето странски јазик. Изговорот како составен дел од оваа вештина се изучува односно совладува согласно веќе добро познатите методи кои се применуваат при изучувањето странски јазик. Изучувањето на странски јазик е сложен процес кој побарува стекнување на вештини при што ученикот станува компетентен да го користи истиот во бројни и разновидни ситуации. Зборувањето е вештина која е прва на допир со странскиот јазик и се смета дека е најчеста активност во поглед на останатите компоненти при изучувањето на странски јазик. Во овој труд ќе се разгледуваат некои од основните методи и приоди при изучувањето на странски јазик со

особено внимание кон развојот на говорните вештини и улогата на изговорот.

Когнитивен приод (Cognitive Approach)

Овој приод повлијаен од трансформациско-генеративната граматика (Чомски, 1957,1965) и когнитивната психологија (Најсер, 1967) го констатира јазикот како однесување според правила а не како создавање на навики. Според овој приод вниманието кон изговорот се изоставува во полза на граматиката и лексиката, бидејќи:

А. Нивото на изговор кое може да е еднакво на она со изворните говорници на јазикот е сепак нереалистична цел и не може да се постигне (Сковал, 1969);

Б. Времето би било подобро искористено доколку се посвети на предавање на други сегменти во наставата како на пример граматичките структури и зборови.

Директен метод (Direct Method)

Според овој метод, изговорот се предава односно пренесува преку интуиција и имитирање, учениците имитираат модел претставен од наставникот или сниман материјал а во текот на часот се обидуваат колку што е можно повеќе да се приближат кон моделот преку имитација и повторување.

Приод со разбирање (Comprehension Approach)

Со овој приод се претставува период на настава само преку слушање, пред да се дозволи било какво зборување. Овде се вклучуваат Метод на целосен физички одговор (Ашер, 1977) и Природниот приод на Крашен и Тенел (Крашен и Терел 1983). Приврзаниците на овие методи сметаат дека првичниот фокус кон слушањето без притисок да се зборува им овозможува на учениците да го восприемат системот на звуци кој е зададен како цел. Кога учениците започнуваат со зборувањето (како вештина) подоцна, нивниот изговор е доста добар иако некогаш не добиле директна инструкција за изговорот.

Ситуациско изучување на странски јазик (Situational Language Teaching)

Овој тип на учење станува најпопуларен меѓу 1930 и 1960 тите години чија основа е структурниот аспект на јазикот. Акцентот се става врз претставувањето на структури во ситуации. Ситуациското изучување се карактеризира преку две основни функции: а. Концентрирањето врз

вокабуларот и читањето како и владеењето на збир од најчесто користени елементи од вокабуларот се смета дека може да доведе до добри вештини за читање, б. Анализа на англискиот јазик и класификација на дадени граматички структури преку модели на реченици, наречени исто така **ситуациски таблица**, се смета дека им помага на учениците да ги усвојат граматичките правила.

Целите на ова изучување вклучуваат точна употреба на лексичките елементи и граматички правила, за да се постигне практичното усвојување на четирите основни вештини. Учениците треба да можат да дадат точен изговор и користење на граматиката. Крајната цел е ученикот да биде во состојба да реагира брзо и точно во говорни ситуации и автоматски да има контрола врз основните структури и модели на реченици.

Ситуациското изучување сè уште од голем интерес за голем број наставници кои сè уште веруваат во структурната практика на јазикот. Неговото практикување на часовите по граматика т.е. совладувањето на граматичките модели исто така придонесува за неговото одржување. Но многу од аспектите на јазикот биле подложни на критика. Например Чомски (1957) покажува дека структурните и бихејвиористичките приоди кон јазикот се едноставно неточни бидејќи според истите не се објаснува основната карактеристика на изучувањето на странски јазици како на пример способноста да се создаваат нови и уникатни реченици. Децата-ученици не го совладуваат мајчиниот јазик со повторување или формирање на навики. Треба во секој случај да се има една вродена предиспозиција која ќе доведува до еден даден вид на јазична компетентност.

Аудиолингвален метод (Audio-Lingual Method)

Главните цели на овој метод се:

- А. Да се постигне ниво на точен изговор
- Б. Умешност за точно и брзо договарање во разговорни ситуации
- В. Владеење на доволно богат вокабулар, за да може говорникот да се справи со граматичките шаблони.

Во овој приод главната улога во изучувањето на изговор има фонетската азбука, создадена и разработена од членовите на Меѓународната Фонетска Асоцијација, Хенри Свит, Вилхелм Виетор и Пол Паси. Оваа азбука овозможува звуците на секој јазик да се претстават точно бидејќи за прв пат се реализирала последователна врска меѓу писмените симболи и звукот кој се изговара.

Приврзаниците на овој метод се залагаат за следните поими и практики:

1. Зборувањето како една од формите при изучувањето на јазикот е на прво место и треба првично точно оваа форма да се совлада.

2. Резултатите од фонетиката треба да се употребуваат при изучувањето на странскиот јазик.
3. Наставниците треба да имаат солидна подготовка по фонетика.
4. Учениците треба фонетски да се обучат за да можат да создадат добри навики за зборување.

Според Ричардс, (1987:65-66) аудиолонгвалниот метод датира од 50 тите години и е познат со два називи, „Аудиолонгвализам“ во САД (поим даден од Нелсон Брукс во 1964) и „Устен приод“ во Велика Британија. Според тој метод три нешта се сметаат за основни:

А. Изговорот е многу важен и се изучува/предава од самиот почеток (како во Директниот метод, употребата на наставник/ аудиозапис како модел, збор или фраза кои учениците ги имитираат или повторуваат)

Б. Наставникот исто така користи информации од фонетиката како визуелен систем за транскрипција (модифицирана Меѓународна Фонетска Азбука т.е. „IPA“ или некаков друг систем) или диаграми кои покажуваат артикулација на звуци.

В. Наставникот често користи техники кои произлегуваат од поимот контраст во структурната лингвистика како употребата на вежби со минимални парови.

Типови на вежби со минимални парови:

А. Вежби со зборови:

been- bin; deep- dip; sin-seen; green-grin при што самогласката во средината се разликува по времетраењето

Вежби со реченици/ фрази:

-синтагматски (контраст во самата реченица)

Did you at least get the list?

-парадигматски (контраст во две реченици)

Don't slip on the floor. (It's wet)

Don't sleep on the floor. (It's cold)

Интуитивен-имитирачки приод (Intuitive- Imitative Approach)

Овој приод се појавил кон крајот на минатиот век и во пракса се дополнува со набљудување на звуци според правилата на правописот, кои се користат од белешки од наставникот или учебници кои обично се сметале за фонетски неточни (Кели 1969). Овој приод зависи од две главни нешта: 1. Способноста на ученикот да слуша и имитира ритам и звуци на јазикот кој го изучува без влијанието на дадена информација. 2. Претпоставка на содржината, валидност и исправност на добри модели за слушање.

Аналитичко-лингвистички приод (Analytic-Linguistic Approach)

Во овој приод се користи информација и инструменти како например фонетска азбука, артикулациско опишување, диаграми за говорниот апарат, контрастивна информација, како и други помошни средства за слушање, имитација и изговор. Приодот изрично го насочува и фокусира вниманието на ученикот кон звуците и ритамот на јазикот-цел.

Метод на тивок пристап (“Silent Way” by Gattegno 1976)

Овој метод се карактеризира со внимание на точноста на изговорот од првиот ден на изучувањето и се обрнува внимание на одделни звуци уште од првиот ден на наставата по тој метод а и вниманието на учениците се фокусира на тоа како се комбинираат зборовите во фрази, исто така на кој начин акцентот и интонацијата заедно оформуваат изговор во еден изказ или фраза. Приврзаниците тврдат дека тоа им овозможува на учениците да ги изоштрат нивните сопствени внатрешни критериуми за точен изговор. При Методот на тивок пристап вниманието се фокусира на системот на звуци без да се налага да се научи фонетската азбука или целосната лингвистичка информација.

Комуникативен приод (Communicative Approach)

Работата на Европскиот Совет, како и многу британски лингвисти кои работеле на теоретската основа на комуникативниот или функционалниот приод за изучување на јазиците, брзата употреба на овие идеи од автори на учебници и исто така и брзото прифаќање на овие нови начела од британските експерти од областа на изучувањето на странските јазици, центрите за развивање на наставна програма итн, сето тоа се однесува на поимот што се нарекува *комуникативен приод* (што всушност значи изучување на јазикот на комуникативен начин). Иако движењето започнува во голема мера како британска иновација, која се фокусира на алтернативните концепти на наставната програма, од средината на 1970 г. па наваму интересот за комуникативниот приод се зголемува.

Американските и британските приврзаници во денешно време го согледуваат овој начин како приод (а не метод) чија цел е:

А. Да се направи комуникативната компетенција цел во изучувањето на странските јазици

Б. Да се подготват процедури за изучување на четирите јазични вештини кои ја земаат предвид и взаемната зависност на јазикот и комуникацијата.

Хават (1984:279) направил разлика помеѓу „силната“ и „слабата“ верзија на комуникативниот начин на изучување на странските јазици:

„ во извесна смисла има „силна“ и „слаба“ верзија на овој приод. Слабата којашто преминала повеќе или помалку во стандардна пракса во последните 10 години го нагласува значењето на располагањето со можноста да се користи англискиот јазик за комуникативни цели и особено се обидува да ги интегрира овие активности во пошироката наставна програма за странските јазици...„ силната“ верзија на ваквото изучување од друга страна го зајакнува тврдењето дека јазикот се стекнува преку комуникација така што **не** станува само збор за активирање на посточкото инертно познавање на јазикот и стимулирање на развојот на самиот јазичен систем. Ако првата може да се опише како „ учење како да се користи англискиот“, втората се однесува на „користење на англискиот за да се научи.“

Заклучок

Од прегледот на погоренаведените методи и пристапи за совладување на правилен изговор јасно е дека секој од нив, со дадени исклучоци, посветува внимание на изговорот на свој карактеристичен начин. Но од сите се издвојува фактот дека односот на добро познатиот комуникативен приод кон улогата на изговор при изучувањето на странски јазик се развива низ годините. Во почетокот на утврдувањето на комуникативниот приод повеќето од веќе спомнатите техники и материјали за совладување на изговорот се отфрлуваат заради теоретски и практични несообразности и се констатираат како неадекватни во изучувањето на јазикот како комуникација. Поради влијанието од природите и материјалите кои базирани на дискурсот се користат да се совлада јазикот комуникативно, авторите на наставните програми и учебници како и наставниците бараат посоодветен начин за изучување на изговорот. Како резултат од секој метод и приод одделно а и заедно се смета дека насочувањето на поголем дел од работата на час за совладување на функциите на јазикот, како што се ритамот, акцентирањето и интонацијата во контекст на дискурсот е оптимален начин за организирање на комплет задачи наменети исклучиво на изговорот при изучувањето на странски јазик. Во секој случај изучувањето на јазикот дава јасна слика дека е еден тековен процес кој вклучува употреба на самиот јазик, мноштво обиди на повторување како и многу грешки. Иако грешките се производ на учењето, крајната цел на изучувањето е да се достигне онакво ниво изучуваниот јазик кое ќе овозможува истиот да се користи ефектно и адекватно. Така што успешното изучување на странски јазик вклучува употреба на ефективно учење и комуникациски стратегии.

Користена литература

1. Неисер, 1967: Neisser, U. Cognitive psychology. Englewood Cliffs: Prentice-Hall. ISBN 978-0131396678
2. Чомски, 1965:Chomsky, Noam. Aspects of the Theory of Syntax. Cambridge: M.I.T. Press
3. Чомски, 1957: Chomsky, N. Syntactic Structures. The Hague: Mouton
4. Сковал, 1969: Scovel, T. Foreign accents, language acquisition and cerebral dominance. Language Learning, 19, стр. 245-253.
5. Ашер, 1977: Asher, J.J. Learning Another Language through Actions. The Complete Teacher's Guide Book (6th ed.). Los Gatos: Sky Oaks Productions, Inc.
6. Крашен и Терел, 1983: Krashen, S.D. & Terrell, T.D. The natural approach: Language acquisition in the classroom. London: Prentice Hall Europe
7. Ричардс и Роџерс, 1987: Richards, J.C. and T.S. Rodgers. The Audiolingual Method (67-69)
8. Брукс, 1964: Brooks, N. Language and language learning: Theory and practice (2nd ed.). New York: Harcourt Brace.
9. Кели, 1969: Kelly, G. 25 centuries of language teaching. Rowley, MA: Newbury House.
10. Гатењо, 1976: Gattegno, C. The Common Sense of Teaching Foreign Languages. New York: Education Solution Inc.
11. Хават, 1984: Howatt, A.P.R. A History of English Language Teaching. Oxford: Oxford University Press.